

VERENIGING VAN ECONOMISTEN IN SURINAME
NIEUWJAARSREDE 2016
Voorzitter Waddy Sowma
13 januari 2016

Met groot genoegen heten wij u allen van harte welkom op onze gebruikelijke nieuwjaarsreceptie. Een bijzonder welkom heet ik

- Ambassadeur Albert Ramdin, onze keynote spreker voor vanavond
- Leden van het diplomatieke Korps
- Onze ereleden
- Onze Oud bestuursleden
- Onze leden,
- Overige genodigden
- Leden van de pers

De belangrijkste activiteit van de vereniging in 2015 was in alle opzichten het zogenaamde VES verkiezingsdebat waarbij de drie grote politieke partijen of combinaties zijn gevraagd de economische paragraaf van hun verkiezingsprogramma toe te lichten en waarover discussie met het publiek in de zaal en thuis plaatsvond.

Verder hebben wij 2 interne (speciaal voor de leden) discussie avonden gehouden over de macro-economische ontwikkelingen, de eerste aan het eind van het 1^e kwartaal en de 2^e aan het eind van het 3^e kwartaal. Het bestuur heeft bijgedragen aan het manifest van het zgn Burger Initiatief voor Participatie en Goed Bestuur . Helaas hebben wij maar 1 CEO talk kunnen houden dit jaar.

Terugblikkend op 2015 kan het volgende gesteld worden:

- De werkzaamheden voor het opzetten van de Merian goudmijn vinden gestadig plaats en de verwachting is dat in het 4^e kwartaal van 2016 de mijn in productie zal zijn.
- De olie raffinaderij heeft uiteindelijk in december haar 1^e productie afgeleverd aan de pomp, maar het zal toch nog enige maanden duren alvorens alle kinderziekten zijn overwonnen en van een continue productie en levering sprake zal zijn.

- De verdere daling van de olie prijzen op de wereldmarkt en dus ook voor de crude –oil van Staatsolie heeft niet alleen op bedrijfseconomisch gebied z'n repercussies maar vooral ook op de inkomsten van de Staat.
- De problemen in de rijstsector zijn ons voldoende bekend: lage exportprijzen, lage padie opkoopprijs, slecht geregelde afzet, problemen met zaaizaad, met de irrigatie, laag inzaaipercentage, onvoldoende middelen voor optimale gewasverzorging
- De macro-economische groei is verder afgenomen en verwacht mag worden dat de groei, in 2014 door het ABS becijfert op 1,8%, in 2015 dicht tegen de nullijn zal liggen.
- De inflatie is in november 2015 ten opzichte van november 2014 met 15% toegenomen alsgevolg van de devaluatie van de SRD met 25% op 19 november 2015
- Ondanks deze devaluatie , deprecieert de SRD dagelijks en het verschil van de parallelle wisselkoers met de officiële wisselkoers bedraagt momenteel rond de 30%.
- De overheidsfinanciën op kasbasis volgens cijfers van de Centrale Bank tot en met oktober 2015 laten een tekort zien van SRD 1150 miljoen en verwacht wordt dat het uiteindelijk tekort rond de 1500 miljoen zal komen te liggen.
- De Staatsschuld 2015 is verder toegenomen en bedraagt mede alsgevolg van de devaluatie circa SRD 8500 miljoen.
- Onze internationale reserves zijn in 2015 verder afgenomen en bedragen USD 360 miljoen. Houden we rekening met de valuta ruil met China en de commerciële financiële instellingen en de achterstallige verplichtingen aan bedrijven luidende in vreemde valuta dan moet vastgesteld worden dat de internationale reserves een gevaarlijk niveau hebben bereikt. Dit laatste wordt benadrukt door het gebruik van de Reserve tranche positie bij het IMF van USD 8 miljoen en de omzetting van de Speciale Trekkingsrechten bij het IMF tot een bedrag van USD 50 miljoen in us dollars.
- De sluiting van Suralco, ontslagen bij I Am Gold, de ontslagen in overige sectoren alsgevolg van afgenomen bestedingen van de overheid en de

afgenomen koopkracht , in de handel zijn er schattingen die lopen van 30-50% minder omzet in 2015, hebben naar verwachting voor een afname in werkgelegenheid gezorgd. Hierbij gaan wij ervan uit dat de gecreerde werkgelegenheid bij de overheid in 2015 net voor de verkiezingen meer gezien moet worden als een vorm van verborgen werkloosheid.

Wat mogen we verwachten voor 2016

Ik denk dat ik u geen nieuws vertel als ik zeg dat de komende jaren maar metname 2016 een heel moeilijk jaar wordt

De verwachting is dat de Surinaamse economie zal inkrimpen. Schattingen van 2-3% zijn genoemd

Het vertrek van Suralco zal zich tenvolle doen gevoelen als gevolg van het wegvallen van de spin-off effecten van de bedrijvigheid van Suralco

Onze grootverdiener van weleer, Staatsolie, zal met de zeer lage olieprijsen heel moeilijke tijden doormaken ondanks een stijging van de toegevoegde waarde van hun produktie. De bijdrage aan Staatsinkomsten in de vorm van dividend en de ooit gecalculerde netto besparing van deviezen zal in het gunstigste geval nihil zijn.

In de goudsector maakt Rosebell moeilijke tijden door. Zoals bekend verkrappt hun winstmarge door een toename van de kostprijs en daarbovenop een verder dalende goudprijs

Naar verwachting zal Surgold in het 4^e kwartaal haar produktie starten. Voor 2016 moet daarom het positieve effect op het BBP en de inkomsten voor de Staat bij bestaande goudprijzen niet overschat worden. Ook de werkgelegenheid zal bij de start niet verder oplopen, maar eerder afnemen.

De produktie in de landbouw en visserij staat sterk onder druk, metname de rijstsector, de bananensector en de garnalenexport.

De handelssector maakt door sterke daling van de koopkracht maar ook door de jarenlange ongebreidelde, ongecontroleerde toename van de concurrentie zeer moeilijke tijden door.

Bovenstaande feiten en verwachtingen vereisen dat onmiddelijk zowel korte termijn als structurele maatregelen genomen dienen te worden om de vrije val te stoppen en terug te keren op het pad van stabilisatie.

Enkele, met name in de budgettaire sfeer zijn reeds genomen maar deze zijn zoals blijkt niet voldoende. . Op korte termijn zullen meer inkomsten genererende en uitgaven verlagende maatregelen getroffen dienen te worden. Loon en salarisverhogingen, zelfs SRD 100 is uit den boze. Het hebben van werk dient momenteel de hoogste prioriteit te hebben

De staatsfinancien dient verdere herstructurering: structureel moet met name in de lopende uitgaven worden gesnoeid, werkgelegenheid in overige sectoren dient geschapen te worden en ambtenaren dienen eventueel een herscholing te ondergaan om te werk gesteld te worden in de private sector.

Reeds nu kan geconstateerd worden dat door de ontwikkelingen na 1 oktober 2015, de ingediende begroting 2016 achterhaald is. In deze fase is het opstellen van een zo realistisch mogelijke begroting een noodzaak.

In de monetaire sfeer moet nagegaan worden of het krampachtig verdedigen van de vaste koers met de USD nog wel zin heeft : spoelen we niet onze laatste deviezen door het riool waardoor we mogelijk herstel vertragen en onze terugkeer naar stabiele omstandigheden bemoeilijken, bevoordelen wij niet bepaalde partijen in het transactie verkeer ?Laten we nagaan hoe wij deze laatste deviezen tezamen met betalingsbalanssteun kunnen aanwenden om het vertrouwen te herwinnen en voor structurele productieve hervormingen in de reële sfeer.

Voor het nemen van bovengenoemde en ook andere ingrijpende maatregelen zal continu overleg moeten plaatsvinden met de sociale partners op voorzittersniveau.

De omvang van de problemen dient in kaart te worden gebracht, waarna een crisisteam bestaande uit integere, onafhankelijke deskundigen, voorgedragen door de sociale partners, de mogelijke maatregelen en hun gevolgen voorleggen

Met deze opmerkingen wil ik het hierbij laten en wens ik u voor 2016 een gezond jaar toe

Ik dank u voor uw aandacht.